

Cirkulärnr: 1999:48
Diariernr: 1999/0697
Handläggare: Ingrid Söderström
Sektion/Enhet: Sektionen för Socialtjänst
Datum: 1999-03-12
Mottagare: Handikapp
Individ-och familjeomsorg
Rubrik: Psykiskt funktionshindrade och LSS

1999-03-12

Sektionen för Socialtjänst
Ingrid Söderström

Handikapp
Individ-och familjeomsorg

Psykiskt funktionshindre och LSS

Svenska Kommunförbundet har erfarit att det råder en del osäkerhet när det gäller psykiskt funktionshindre personer och deras möjligheter att få insatser enligt LSS. Förbundet vill med detta cirkulär påminna om lagstiftningen och dess förarbeten.

Det framgår av lagstiftningen (LSS 1 § punkt 3) att personer med *varaktiga funktionshinder, som är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed medför ett omfattande behov av stöd eller service* har rätt till insatser enligt lagen.

Med funktionshinder avses förvärvade eller medfödda fysiska eller psykiska funktionshinder till följd av sjukdom eller skada. Varken orsaken till eller arten av sjukdomen/skadan eller den medicinska diagnosen bör enligt förarbetena spela någon roll. Med *stora och varaktiga funktionshinder* menas att de ska ha en sådan karaktär eller omfattning att de starkt påverkar flera viktiga livsområden samtidigt. Att funktionshindren ska vara varaktiga innebär att de inte är av tillfällig natur eller av mer övergående natur. Som exempel anges i lagens förarbeten en person som till följd av funktionshindret är mycket beroende av hjälpmedel eller har återkommande behov av annan persons hjälp för den dagliga livsföringen i boendet, i utbildningssituationen, på arbetet, på fritiden, för att förflytta sig, för att meddela sig med andra eller för att ta emot information.

Med *betydande svårigheter i den dagliga livsföringen* avses att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som t.ex. hygien, toalettbestyr, mat-hållning, förflyttning, sysselsättning eller att utföra nödvändig träning eller behandling. Det kan också innebära att en person inte kan förstå och klara sin ekonomi eller har svårigheter att kommunicera med andra. Begreppet bör

också kunna användas i de fall en person på grund av sitt funktionshinder riskerar att bli isolerad från andra människor.

Ett *omfattande behov av stöd eller service* inkluderar såväl kvantitativa som kvalitativa aspekter. Det rör sig om återkommande behov av särskilt stöd, dvs. stödbehovet föreligger dagligen och i olika situationer och miljöer.

Psykiskt störda personer ingår i lagens personkrets under förutsättning att kriterierna i 1 § punkt 3 är uppfyllda. Däremot bör inte specifika insatser i form av t.ex. behandlingsalternativ tillgodoses inom ramen för denna lag (Prop.1992/93:159 sid.57). Bedömning om personkretstillhörigheten, som kan vara särskilt svår när det gäller personer med psykiska funktionshinder, bör göras av personal som har kunskap om funktionshinder och om dess konsekvenser.

En psykiskt funktionshindrad person som bedöms tillhöra personkretsen har rätt till insatser enligt LSS 9 § (dock ej insatsen 9 § punkt 10) om de behöver hjälp i sin livsföring och om behoven inte tillgodoses på annat sätt (LSS 7 §).

Rätten till insatsen personlig assistans (LSS 9 § punkt 2) förutsätter dock ett större stödbehov. Den insatsen ska vara förbehållen krävande eller i olika avseenden komplicerade situationer, i regel av mycket personlig karaktär. Avgörande är att den enskilde behöver personlig hjälp för att klara sin hygien, för att klä sig och klä av sig, för måltider eller för att kommunicera med andra dvs. hjälp med sk. grundläggande behov. Personer med enbart psykiska funktionshinder kan vara berättigade till personlig assistans om de t.ex. på grund av sitt funktionshinder är helt ur stånd att själv klara sin hygien eller få i sig mat (1995/96:SoU15). Om de grundläggande behoven i genomsnitt överstiger 20 timmar per vecka har den enskilde rätt till statlig assistansersättning (LASS).

Se även Svenska Kommunförbundets cirkulär nr 1997:27!

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för Socialtjänst

Anita Sundin

Ingrid Söderström

